

Рецензия

От: доц. д-р Александър Петров Ганчев, преподавател в катедра „Финанси и кредит“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Относно: дисертационен труд на тема „Инвестиционна активност на МСП в България – проблеми, фактори, тенденции“

Автор: докторант Даниел Генчев Данчев с докторантски номер D010219211 от катедра „Финанси и кредит“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Докторска програма: „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“

Научен ръководител: доц. д-р Валентин Милинов

Цел на рецензиията: даване на оценка за качествата на дисертационния труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“

Рецензиията се базира на: заповед 471 от 1 юни 2023 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Дата на изготвяне на становището: 22 юни 2023 година

I. Преценка за изпълнение на формалните, структурните и техническите критерии съгласно чл. 27 ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България

Представената за оценка научна разработка има общ обем от 195 страници. Тя е изготовена при спазване на стандартната формално-техническа и структурна рамка на едно дисертационно изследване и включва: заглавна страница; съдържание; въведение; три глави основен текст; заключение; библиография; единадесет приложения и декларация за оригиналност и достоверност. В разработката са включени 15 графики, 12 фигури, 12 таблици и 44 уравнения. Посочената библиография включва 74 литературни и интернет източници. Всичко посочено води до заключението, че от гледна точка на чл. 27 ал. 2 на Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България, рецензираната разработка отговаря на формалните, структурните и техническите критерии, за да бъде определена като дисертационен труд.

II. Преценка за научните и научно-приложни качества на дисертационния труд съгласно чл. 27 ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България

2.1. Преценка за актуалността, обекта, предмета, целта, задачите, тезата и съдържанието

Тематиката за икономическата активност на малките и средните предприятия (МСП), техните инвестиционни операции, международна интеграция, проблемите пред тяхното развитие и начините за стимулиране на тяхното развитие е безспорно е актуална през последните години. До голяма степен това се дължи на факта, че те са гръбнак на всяка икономика и осигуряват огромна част от брутния национален продукт и заетостта във всяка икономика, включително и българската. Нещо повече, анализът на инвестиционната активност на малките и средните предприятия и тяхната международна икономическа активност се подсилва допълнително от характера на процесите в световната икономика, разразили се след избухването на пандемията от COVID-19. Поради посочените причини темата на рецензирания дисертационен труд може да бъде определена като актуална.

Обект на изследване в дисертационния труд е инвестиционната активност на малките и средните предприятия в България, а негов предмет са инструментите за насищаване на интернационализацията, инвестиционната активност, преструктурирането на дейността и дигитализация на малките и средните предприятия в България като политика за осигуряване на икономически растеж и финансова устойчивост. Целта на разработката е да се разкрие степента на въздействие на инвестиционната и международна активност на малките и средните предприятия върху българската икономика. За изпълнението на целта са формулирани три изследователски задачи. На тази основа тезата на дисертационния труд е, че „повишаването на инвестиционната активност и нивото на интернационализация на малките и средните предприятия в България изиска идентифициране, разработване и прилагане на достъпни национални и европейски политики, целящи динамизиране на икономическия растеж чрез ефективно финансово и данъчно стимулиране на малкия и среден бизнес“.

Съдържанието на дисертационния труд е структурирано във въведение, три основни глави и заключение. Въведението на дисертацията представя изследвания в нея проблем. В него се поставят основните научни реквизити на дисертационния труд – обект, предмет, теза, цели, задачи. В него се очертава още използваната методология и ограничителните условия на дисертационното изследване. Първата глава на оценяваната разработка е посветена на извършването на характеристика на малките и средни предприятия и предизвикателствата пред техния оперативен финансов мениджмънт в условията на динамични промени на европейския пазар. Във втората глава на разработката се представят възможностите за интернационализацията на българските малки и средни предприятия. Третата глава на изследването съдържа анализ на основните тенденции и стратегии за подобряване инвестиционната активност на МСП в България. В заключението се систематизира направеното в дисертацията и се формулират основните изводи. На този фон може да се заключи, че представената за оценяване разработка притежава характеристики на изследване по важен, актуален и

интересен финансово-икономически проблем с висока степен на значимост за българската икономика. От друга страна, научните реквизити на дисертационното изследване са формулирани коректно, което предполага провеждане на адекватно и задълбочено изследване по темата на дисертацията.

2.2. Научни приноси в дисертационния труд

Докторант Даниел Генчев Данчев посочва пет основни научни приноса в своя дисертационен труд, както следва:

Първо. Разкрива се, че постигането на конкурентни цени на готовата продукция при малките и средните предприятия в България и ръст в производството, в условията на нарушен ритъм на доставките и настъпваща икономическа рецесия, може да се постигне при максимално ниски цени на сировините и оптимизация в управление на материалните запаси.

Второ. Достига се до заключението, че имплементирането на максимално достъпна националната и европейска финансова подкрепа в полза на МСП за инвестиции в най-modерните технологии и най-ефективните постижения в бранша, ще даде възможност за успешно интернационализиране на бизнеса и увеличаване рентабилността на производството, тъй като при по-малка инвестиционна активност за малките предприятия това не би било рентабилно за производство и за експорт в Европа и близките на България страни.

Трето. Разкрива се, че тенденциите към повишаване на инвестиционната активност при МСП трябва да са насочени и към постигане на баланс в регионалното развитие и разпределение на бизнеса в България, тъй като по публични данни, най-голям брой от тях са съсредоточени в Югозападен район (39,5% от всички МСП), а в Северозападен и Северен централен район относителният им дял е 7,0% и 8,8%.

Четвърто. Изтъква се, че за налагане на по-справедливо хармонизиране на данъчното облагане в рамките на ЕС, с цел по-ефективно стимулиране на инвестиционната политика на МСП и премахване на възможността „печалбите да напускат ЕС, без да са обложени с данъци“, е необходимо ползотворно сътрудничество, обмен на знания и успешни практики в няколко направления, сред които въвеждане на данъчни облекчения и оптимизирането на корпоративните данъчни ставки в ЕС, в посока на намаляване на данъчното бреме за МСП, сътрудничество в областта на данъчното международно право, административен обмен на опит и научно сътрудничество при правоприлагането на данъчното законодателство, което ще стимулира инвестиционната активност.

Пето. Дисертационното изследване дава препоръката, че е нужна специализирана политика по одобряването и въвеждането на достъпни национални и европейски програми за финансово стимулиране на инвестиционната активност на по-голяма част от МСП, ориентирана към

международните пазари, тъй като едва 25 % от тях реализират износ на европейските пазари преди пандемията, а само 13 % от износа е насочен към пазари извън Европейския съюз.

Посочените приносни моменти са с достатъчен брой и качество за дисертационна разработка, която има за обект инвестиционната активност на МСП в България и има поставена цел да разкрие степента на въздействие на инвестиционната и международна активност на малките и средните предприятия върху българската икономика. Посочените научни приноси коректно отразяват направеното в дисертацията и нейното съдържание.

2.3. Недостатъци на дисертационния труд

Представената дисертация притежава някои недостатъци от техническо и научно естество, които могат да бъдат формулирани, както следва:

Първо. В определени свои части дисертацията има описателен характер.

Второ. В съдържанието на дисертационното изследване авторът често прибягва до изброявания, които могат да бъдат оформени като авторов анализ или коментар.

Трето. На места авторът използва твърде много бележки под линия, което би могло да бъде избегнато.

Четвърто. Някои от представените методи за финансово управление не са тествани с реални данни от конкретни малки и средни предприятия.

Пето. Налице са неточности и пропуски от техническо естество при оформлението на разработката.

III. Преценка за автореферата и публикациите

Представеният автореферат има общ обем от 52 страници. Неговият преглед показва, че той отразява основните моменти от дисертационния труд. При защитата на своя дисертационен труд докторант Даниел Генчев Данчев представя списък от 5 публикации, от които 2 статии и 3 доклада. От тях една статия и един доклад са в съавторство с доц. д-р Валентин Милинов. Всички публикации са по темата на дисертационния труд или отразяват основни моменти от неговото съдържание. Представените публикации покриват и минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „доктор“.

IV. Въпроси при защитата на дисертационния труд

На база на съдържанието на дисертационния труд могат да бъдат отправени следните въпроси към докторант Даниел Генчев Данчев:

Първо. Считате ли дейността на Българската банка за развитие като подходяща и ефективна при стимулирането на инвестиционната активност на малките и средните предприятия у нас? В каква посока тя може да се реформира или подобри?

Второ. Пред какви предизвикателства от гледна точка на тяхното финансово състояние и инвестиционна активност бяха изправени българските малки и средни предприятия след началото на военните действия в Украйна и свързаното с това увеличение на цените на енергоресурсите и сировините? Какви мерки трябваше да предприеме българското правителство, за да смекчи външните шокове върху тях?

V. Обобщено заключение

Дисертацията на тема „Инвестиционна активност на МСП в България – проблеми, фактори, тенденции“ с автор докторант Даниел Генчев Данчев представлява изследване по актуален и интересен финансов и икономически проблем, засягащ цялата българска икономика. Изследването покрива минималните изисквания на чл. 6, ал. 3 от Закона за развитие на академичния състав в Република България и изискванията на чл. 27, ал. 1 и ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Поради това давам цялостна положителна оценка за представената дисертация. На тази основа препоръчвам на научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (финанси)“ на докторант Даниел Генчев Данчев.

27 юни 2023
гр. Свищов
Стопанска академия „Д. А. Ценов“

Доц. Александър Петров Ганчев, доктор по икономика